

Biuletyn Informacji Publicznej Polskiej Akademii Nauk

Adres artykułu: <https://bip.pan.pl/arttykul/56-662-dziela-heweliusza-z-pan-biblioteki-gdanskiej-na-liscie-unesco>

Dzieła Heweliusza z PAN Biblioteki Gdańskiej na liście UNESCO

Unikatowy zbiór dzieł astronoma Jana Heweliusza przechowywany w naszej gdańskiej bibliotece trafił na Polską Listę Krajową Programu UNESCO „Pamięć Świata”. Certyfikat wręczono 10 czerwca podczas uroczystości w Pałacu Belwederskim w Warszawie.

Na listę UNESCO wpisano pięć dzieł Jana Heweliusza. Wśród nich są egzemplarze „Selenographia” i „Machina coelestis”, zawierające dedykacje autora i ryciny kolorowane przez samego naukowca.

Wyjątkowa kolekcja

Biblioteka Gdańska PAN jako jedyna na świecie ma komplet drukowanych dzieł gdańskiego astronoma. Kolekcja „hevelianów” liczy 19 dzieł wydanych w latach 1674-1690 w Gdańsku, a także liczne druki zawierające sprawozdania z obserwacji nieba. Uzupełnieniem unikatowego zbioru jest obraz olejny namalowany w 1677 r. przez artystę Daniela Schultza. To portret uczonego na tle jego własnej biblioteki w trakcie spisywania wyników badań.

W tym roku obchodzimy 410. urodziny Heweliusza, a PAN Biblioteka Gdańska świętuje swoje 425-lecie. Całą kolekcję „hevelianów” można obejrzeć [na platformie Pomorskiej Biblioteki Cyfrowej](#).

Jan Heweliusz

Był jednym z najwybitniejszych naukowców XVII wieku. Został pierwszym w historii zagranicznym członkiem brytyjskiej akademii nauk Royal Society. Pasjonowała go przede wszystkim astronomia, ale na potrzeby obserwacji konstruował również instrumenty badawcze i zegary, szlifował szkła do teleskopów, wynalazł śrubę mikrometryczną.

Własnoręcznie wykonywał rysunki zaobserwowanych przez siebie ciał niebieskich, a później w postaci rycin umieszczał w swoich dziełach, które wydawał we własnej drukarni.

„Publikowanie Heweliusz rozpoczął od wydania map Księżyca. Zajmował się również ruchem planet oraz rozważał naturę komet. Pośmiertnie ukazał się katalog gwiazd i atlas nieba” – wyjaśnia dr Zofia Tylewska-Ostrowska z PAN Biblioteki Gdańskiej.

Uczonego wspierała w pracy Elżbieta Koopman-Heweliusz, druga żona, córka bogatego gdańskiego kupca z Holandii. Odebrała solidne wykształcenie i miała szerokie zainteresowania naukowe. Sporządziła edycję dzieła „Prodromus astronomiae” – katalogu niemal dwóch tysięcy gwiazd stałych i ich pozycji. Po śmierci męża dokończyła pracę nad publikacją, wprowadzając liczne korekty i doprowadzając do druku.

O liście UNESCO

Na Polskiej Liście Krajowej Programu UNESCO „Pamięć Świata” znajdują się m.in. Konstytucja 3 maja 1791, najstarsza kronika polska Galla Anonima z XII w. oraz autograf „Pana Tadeusza” Adama Mickiewicza.

Jest tam także jeden obiekt ze zbiorów PAN Biblioteki Gdańskiej – rękopis „Missale secundum notulam dominorum Teutonicorum”, średniowieczny mszał z kolekcji Biblioteki Mariackiej przy kościele Najświętszej Marii Panny w Gdańsku, wpisany na listę 4 listopada 2016 roku.

Źródło informacji: PAN Biblioteka Gdańska

Tagi: polska akademia nauk, pan, biblioteka gdańska pan, unesco, heweliusz

Metryczka

Wytworzył:	Agnieszka Borowa-Malinowska
Data wytworzenia:	10.06.2021
Opublikował w BIP:	Agnieszka Borowa-Malinowska
Data opublikowania:	10.06.2021 14:02
Liczba wyświetleń:	112